Meddelanden från Riksskatteverket
Utg. av Skattenytt, Leksand, tel. 0247-104 30 • Ansv. utgivare: Kammarrättsrådet Hans Bylin

Serie I ang. direkt skatt
Motsvarar Riksskatteverkets författningssamling (RSFS) och Riksskatteverkets förhandsbesked mm (RSV/FB) serie Dt = Direkt skatt – Taxering

Nr 16 1983 - Årg. 13

Regeringsrättens dom den 13 december 1983 med anledning av ett överklagat förhandsbesked

Beskattningsfrågor rörande optionsrätter att teckna aktier, m m. Optionsrätterna knutna till ett obligationslån

RSV/FB Dt 1983:37

1 Ansökningen

I ansökningen anförde X bl a följande.

Investment AB Asken skall utge ett obligationslån förenat med optionsrätt till nyteckning av aktier i bolaget. Med varje obligation medföljer optionsbevis. För varje multipel om nominellt 1.000 kr följer rätt att teckna aktier i bolaget. Optionsbevis är frånskiljbara från obligation.

På marknaden kommer således efter hand att finnas dels obligationer med optionsbevis, dels obligationer utan optionsbevis dels optionsbevis.

Obligationslånet bjuds ut på öppna marknaden till allmänheten utan företrädesrätt för aktieägare i Investment AB Asken.

Med utgångspunkt från vad ovan angivits och vad som framgår av bifogat emissionsprospekt finns ett flertal möjligheter för mig att förvärva olika komponenter i erbjudandet.

Då det är av synnerlig vikt för mig att skattefrågor i anslutning till erbjudandets olika komponenter klarläggs hemställer jag om förhandsbesked i följande frågor.

Efter förvärv genom teckning av obligationer med optionsbevis kan jag komma att avyttra det förvärvade. Avyttringen kan avse följande enheter:

a/ obligation med optionsbevis
b/ obligation
c/ optionsbevis.

1. Vid avyttring enligt a – c ovan, är avyttringen att hänföra till sådan avyttring som avses i tredje eller fjärde momentet av 35 § kommunalskattelagen?
2. Hur skall anskaffningskostnaden för obligationer med optionsbevis beräknas för det fall obligationen respektive optionsbeviset avyttras var för sig?
3. Skall utnyttjande av optionsrätt genom tecknande av aktie i Investment AB Asken anses utgöra avyttring av optionsrätt och i så fall hur skall avyttringspriset beräknas?
4. Med utgångspunkt från svaret på fråga 3 ställs frågan hur skall anskaffningskostnaden beräknas för den tecknade aktien och vid vilken tidpunkt skall den tecknade aktien anses förvärvad?

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

5. Förändras svaren på frågorna 1 – 4 och i så fall hur om jag i stället förvärvar följande tillgångar på annat oneröst sätt än genom teckning av obligation med optionsbevis, t ex förvärv via börshandel:
   a/ obligation med optionsbevis
   b/ obligation
   c/ optionsbevis?

   Nämnden äger utgå ifrån att jag inte bedriver handel med värdepapper eller bedriver annan verksamhet som skulle innebära att de ovan angivna tillgångarna skulle betraktas som lagertillgång.

Det i ansökan nämnda emissionsprospektet innehöll bl a följande:

Lånebelopp	Kr 55.000.000
Lånedatum	30 december 1981
Räntesats	10 1/2 %
Optionsrätt	För varje multipel om nom 1.000 kr följer optionsbevis med rätt att teckna 3 aktier av serie B i bolaget. Optionsbevisen är frånskiljbara.
Återbetalning	Lånet förfaller i sin helhet till betalning den 30 december 1988.
Börsnotering	Ansökan kommer att inges om obligationslånets (inklusive och exklusive optionsbevis), inregistrering på Stockholms Fondbörs innebärande bl a att kursen på obligationerna kommer att bli föremål för notering.
Emissionskurs	100%
Teckningstid	Teckning av obligationer med optionsbevis sker under tiden 30 december 1981 – 15 januari 1982.
Aktieteckning	Varje optionsrätt medför rätt till teckning av en aktie av serie B i bolaget.
Teckningstid	Från och med den 1 juni 1982 till och med 30 december 1988, med undantag för 1 april – 30 maj under ett vart av åren 1983 – 1988.
Likvid	Likvid skall erläggas vid teckningen med 235 kr per aktie.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

Notering	Kursen för optionsbevisen kommer att noteras på samma sätt som kurserna för teckningsrätter till aktier vilket innebär, att uppgift om kurser återges bland annat på de större dagstidningarnas handelssidor.

2 RSVs nämnd för rättsärenden

Den 18 februari 1983 meddelade RSVs nämnd för rättsärenden (Berglöf, Blomqvist, Brissman, Gustafson, Sandström, Toftered) följande förhandsbesked.

Fråga 1
En optionsrätt av det slag som det är fråga om i ärendet bör enligt nämndens uppfattning behandlas på samma sätt i realisationsvinsthänseende som en företrädesrätt enligt 4 kap 2 § aktiebolagslagen (1975:1385) att delta i en nyemission, d v s enligt bestämmelserna i 35 § 3 mom kommunalskattelagen (KL). Nämnden förklarar att en avyttring av ett optionsbevis skall behandlas enligt de nämnda bestämmelserna.

En avyttring av en obligation utan optionsbevis skall behandlas enligt bestämmelserna i 35 § 4 mom KL.

Vid en avyttring av en obligation med optionsbevis skall den del av köpeskillingen som belöper på obligationen utan optionsbeviset behandlas enligt bestämmelserna i 35 § 4 mom KL och den del som belöper på optionsbeviset behandlas enligt bestämmelserna i 35 § 3 mom KL.

Fråga 2
Anskaffningskostnaden för en obligation med optionsbevis skall fördelas på obligationen utan optionsbevis och på optionsbeviset med ledning av värderelationen då handlingarna kommit i marknaden.

Fråga 3
Nej.

Fråga 4
Anskaffningskostnaden för en aktie utgörs av summan av följande två poster, nämligen 1) likviden 235 kr vid aktieteckningen och 2) en tredjedel av anskaffningskostnaden för det optionsbevis som berättigat till tecknandet av aktien beräknad enligt svaret på fråga 2.

En aktie skall anses ha anskaffats vid tidpunkten för anskaffandet av det optionsbevis som berättigat till tecknandet av aktien.

Fråga 5
Delfrågan avseende fråga 1
Svaret förändras inte.

Delfrågan avseende fråga 2
Anskaffningskostnaden för en obligation som köpts för sig utgörs av köpeskillingen. Motsvarande gäller för ett optionsbevis som köpts för sig.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

RSV/FB Dt 1983:37

Anskaffningskostnaden för en obligation som köpts med optionsbevis utgörs av den del av köpeskillingen som vid en fördelning på obligationen och optionsbeviset med ledning av marknadsvärdena vid tidpunkten för anskaffningen belöper på obligationen. Motsvarande gäller för ett optionsbevis som anskaffats tillsammans med en obligation.

Delfrågan avseende fråga 3
Svaret förändras inte.

Delfrågan avseende fråga 4
Posten 2 i första stycket av svaret skall i stället utgöras av en tredjedel av köpeskillingen för det optionsbevis som berättigat till tecknandet av aktien eller i förekommande fall en tredjedel av den på optionsbeviset belöpande delen av köpeskillingen för obligationen med optionsbevis. I övrigt förändras inte svaret.

Ledamoten Enslöw och suppleanten Hallgren anmälde skiljaktig mening och ansåg att förhandsbeskedet borde ha utformats på följande sätt:

Fråga 1
En optionsrätt av det slag som det är fråga om i ärendet bör behandlas på samma sätt i realisationsvinsthänseende som en aktieägares företrädesrätt enligt 4 kap 2 § aktiebolagslagen att delta i en nyemission, d v s enligt bestämmelserna i 35 § 3 mom KL. En avyttring av ett optionsbevis skall således behandlas enligt de nämnda bestämmelserna.

En avyttring av en obligation utan optionsbevis skall behandlas enligt bestämmelserna i 35 § 4 mom KL.

Vid en avyttring av en obligation med optionsbevis skall den del av köpeskillingen som belöper på obligationen utan optionsbeviset behandlas enligt bestämmelserna i 35 § 4 mom KL och den del som belöper på optionsbeviset behandlas enligt bestämmelserna i 35 § 3 mom KL.

Fråga 2
Obligationslånet emitteras till en kurs av 100 % av nominella beloppet. Anskaffningskostnaden för en obligation utgörs av den likvid som erläggs vid teckningen. Enligt emissionsvillkoren erläggs inte någon likvid för det optionsbevis som följer varje multipel om nom. 1 000 kr. Anskaffningskostnaden för ett optionsbevis är därför 0 kr. Någon uppdelning av den erlagda likviden på obligation och optionsbevis skall inte göras.

Fråga 3
Nej.

Fråga 4
Anskaffningskostnaden för en aktie utgörs av den vid aktieteckningen erlagda likviden 235 kr.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

En aktie skall anses ha anskaffats vid tidpunkten för utnyttjandet av optionsrätten att teckna aktien.

Fråga 5
Delfrågan avseende fråga 1
Svaret förändras inte.

Delfrågan avseende fråga 2
Anskaffningskostnaden för en obligation som köpts för sig utgörs av köpeskillingen. Motsvarande gäller för ett optionsbevis som köpts för sig.

Anskaffningskostnaden för en obligation som köpts med optionsbevis utgörs av den del av köpeskillingen som vid en fördelning på obligationen och optionsbeviset med ledning av marknadsvärdena vid tidpunkten för anskaffningen belöper på obligationen. Motsvarande gäller för ett optionsbevis som anskaffats tillsammans med en obligation.

Delfrågan avseende fråga 3
Svaret förändras inte.

Delfrågan avseende fråga 4
Anskaffningskostnaden för en aktie utgörs av summan av följande två poster, nämligen 1) likviden 235 kr vid aktieteckningen och 2) en tredjedel av köpeskillingen för det optionsbevis som berättigat till tecknandet av aktien eller i förekommande fall en tredjedel av den på optionsbeviset belöpande delen av köpeskillingen för obligationen med optionsbevis.
I övrigt förändras inte svaret.

3 Regeringsrätten

I besvär hos regeringsrätten yrkade X att förhandsbeskedet skulle utformas enligt följande. *Fråga 1*: Avyttringen är att hänföra till sådan avyttring som avses i 35 § fjärde momentet KL. *Fråga 2*: Anskaffningskostnaden för en obligation med optionsbevis skall fördelas på obligationen med så stor del av den totala anskaffningskostnaden som motsvarar obligationens marknadsvärde vid utgivandet och på optionsbeviset med återstående del. *Fråga 3*: Utnyttjande av optionsrätt genom tecknande av aktie i Investment AB Asken skall anses utgöra avyttring av optionsrätten. Avyttringspriset utgörs av den förvärvade aktiens marknadsvärde på förvärvsdagen med avräkning för det utgivna vederlaget. *Fråga 4*: Anskaffningskostnaden för den tecknade aktien utgörs av den förvärvade aktiens marknadsvärde på förvärvsdagen. Den tecknade aktien skall anses förvärvad vid tidpunkten för konverteringen. *Fråga 5*: Delfrågan avseende fråga 1. Svaret förändras inte. Delfrågan avseende fråga 2. Anskaffningskostnaden för en obligation som köpts för sig utgörs av köpeskillingen. Motsvarande gäller för ett optionsbevis som köpts för sig. Anskaffningskostnaden för en obligation som köpts med optionsbevis utgörs av så stor del av köpeskillingen som motsvarar betalkursen för

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

obligationen på förvärvsdagen. Anskaffningskostnaden för optionsbevis som förvärvats tillsammans med en obligation utgörs av skillnaden mellan köpeskillingen för enheten och betalkursen för obligationen på förvärvsdagen. Delfrågan avseende fråga 3. Svaret förändras inte. Delfrågan avseende fråga 4. Svaret förändras inte.

Taxeringsintendenten yrkade i egna besvär att fråga 4 skulle besvaras så att aktien skulle anses ha anskaffats vid tidpunkten för utnyttjandet av optionsrätten att teckna aktien.

Den 13 december 1983 beslöt regeringsrätten (Nordlund, Petrén, Hellner, Hultqvist, Tottie) följande dom.

Investment AB Asken beslöt i december 1981 att emittera ett obligationslån avseende ett belopp om 55 000 000 kr på bl a följande villkor. Lånedag är den 30 december 1981. Lånet förfaller till betalning den 30 december 1988. Det löper med en ränta av 10 ½ %. Obligationerna emitteras till pari i valörerna 1 000, 10 000 och 100 000 kr. Någon företrädesrätt gäller ej vid lånets teckning, utan det utbjuds på öppna marknaden. Envar som deltar som långivare erhåller för varje utlånat helt tusental kr ett optionsbevis ställt till innehavaren och omfattande tre optionsrätter. Varje optionsrätt ger innehavaren rätt att under tiden den 1 juni 1982 till och med den 30 december 1988 med vissa uppehåll teckna en ny aktie i bolaget mot kontant betalning av 235 kr. Utnyttjandet av optionsrätterna skulle medföra en nyteckning av 165 000 aktier i bolaget.

Bolagets beslut innebär att bolaget anlitar en av de möjligheter att tillföra bolag kapital, varom regler finns i 5 kap aktiebolagslagen, nämligen att emittera lån förenat med rätt för borgenären att teckna aktie i bolaget mot betalning i pengar.

Utgångspunkten vid besvarande av X:s frågor är det rättsförhållandet att X lämnar bolaget ett lån uppgående till visst belopp. Som långivare har han erhållit en utfästelse från bolaget att senare få under vissa villkor teckna aktier i bolaget. Denna utfästelse motsvaras inte av någon kostnad för bolaget. Fastmera innefattar den en möjlighet för bolaget att i framtiden erhålla ytterligare kapitaltillskott genom höjning av bolagets eget aktiekapital. Bolagets aktieägare har å sin sida förklarat sig medge att långivarna kan få bli delägare i bolaget mot att de vid långivningen nöjer sig med villkor som är mindre fördelaktiga än vad marknaden eljest kunnat erbjuda.

Vid besvarande av de av X ställda frågorna har regeringsrätten ansett att ramen för dess prövning av målet inte kan begränsas av den omständigheten att X, liksom i viss del även taxeringsintendenten, i regeringsrätten ställt bestämda yrkanden om innehållet i svaren på de olika frågorna. Ramen utgörs enligt 29 § förvaltningsprocesslagen av de fem frågor som X ställt i sin framställning till riksskatteverket och beträffande vilka talan fullföljts till regeringsrätten.

Fråga 1 föranleder följande svar. Om X, efter att som långivare ha deltagit i bolagets obligationslån och därvid erhållit obligationer, säljer en obligation — med eller utan vidhängande optionsbevis — blir realisationsvinsten vid försäljningen att bestämma efter reglerna i 35 § 4 mom KL. Har däremot optionsbeviset avskilts och försäljes det särskilt, skall den realisationsvinst som kan uppkomma vid denna försäljning såsom avseende en rätt att teckna aktier beskattas enligt reglerna i

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

35 § 3 mom nämnda lag.

RSV/FB Dt 1983:37

Beträffande *fråga 2* gäller för X att, om han själv deltagit i obligationslånet och därvid erhållit obligationer, anskaffningskostnaden för obligationen för honom är det belopp i tusental kr som han utlånat till bolaget. Däremot har han inte haft någon kostnad för erhållande av optionsbeviset.

Optionsrätten utslocknar när den utnyttjas. Svaret på *fråga 3* blir således, att någon avyttring inte kommer till stånd, när optionsrätten utnyttjas.

Vad beträffar *fråga 4* jämfört med fråga 5 blir svaret olika allteftersom X som den ursprunglige långivaren begagnar den av honom vid långivningen erhållna optionsrätten eller han tecknar aktien med hjälp av en förvärvad optionsrätt. I förra fallet blir anskaffningskostnaden för X de 235 kr som han tillfört bolaget som aktiekapital i anledning av att han tecknat aktien. I det senare fallet skall till detta belopp läggas anskaffningskostnaden för optionsrätten för att få fram anskaffningskostnaden för aktien. I båda fallen har aktien anskaffats vid den tidpunkt då optionsrätten utnyttjas.

Vad gäller *fråga 5* kan följande antecknas. Om X förvärvat en obligation på annat oneröst sätt än genom deltagande i obligationslånet gäller för honom att inköpspriset är anskaffningskostnad. Om obligationen vid förvärvet visserligen är förenad med optionsbevis men någon kurs ännu ej registrerats för detta får inköpspriset i sin helhet anses falla på obligationen. Om förvärvet skett efter den tidpunkt då optionsbeviset börjat noteras som ett fristående värdepapper, skall särskild anskaffningskostnad beräknas för obligationen och för optionsbeviset, varvid inköpspriset fördelas på obligationen och optionsbeviset efter kursrelationen dem emellan på förvärvsdagen. Vid förvärv av ett optionsbevis för sig utgör inköpspriset anskaffningskostnaden om realisationsvinst skall beräknas i anledning av en senare försäljning.

Regeringsrätten ändrar förhandsbeskedet i enlighet med vad ovan anförts.

Regeringsrättens dom den 13 december 1983 med anledning av ett överklagat förhandsbesked

Beskattningsfrågor rörande optionsrätter att teckna aktier, m m. Optionsrätterna knutna till ett konvertibelt förlagslån. Företrädesrätt för aktieägarna i det emitterande bolaget att teckna lånet

RSV/FB Dt 1983:38

1 Ansökningen

I ansökningen anförde X bl a följande.

> Härmed anhålles om förhandsbesked i nedan angivna frågor rörande realisationsvinstbeskattning m m av förlagsbevis och optionsrätter.
>
> Undertecknad innehar 295 st börsnoterade aktier i Bonnier & Bonnier Independent Finans AB. Vid extra bolagsstämma den 16 november 1981 i bolaget godkändes upptagandet av ett konvertibelt förlagslån på högst 15,6 milj kr löpande med 8 % ränta och förenat med optionsrätt till nyteckning av aktier i bolaget.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

RSV/FB Dt 1983:38

Såsom aktieägare i bolaget får jag enligt emissionsvillkoren företrädesrätt att för varje tiotal aktier teckna ett konvertibelt förlagsbevis på nominellt 260 kr åtföljt av ett optionsbevis som omfattar optionsrätt till nyteckning av 4 aktier av serie B i bolaget. Förlagsbevisen ger rätt till konvertering till vardera en aktie av serie B. Förlagsbevisen med optionsbevis emitteras till en kurs av 100 % av nominella beloppet, d v s till 260 kr. Jag avser att delta i emissionen i enlighet med ovannämnda villkor. Eftersom jag inte har jämnt tiotal aktier i bolaget kommer jag under teckningstiden den 7 — 30 december 1981 att antingen sälja överskjutande teckningsrätter eller att kompletteringsköpa erforderligt antal sådana.

Förlagsbevis och optionsbevis kommer att tecknas som en enhet (s k unit), men kan därefter skiljas åt. Inom några månader efter emissionen kommer i marknaden att noteras inte endast konvertibla förlagsbevis åtföljda av optionsbevis utan också såväl konvertibla förlagsbevis ej åtföljda av optionsbevis (nakna förlagsbevis) som avskilda optionsbevis.

Detta är första gången som ett optionsrättslån utges på den svenska aktiemarknaden. Några skatterättsliga bestämmelser som reglerar beskattningen av sådana lån finns inte till ledning för varken aktieägarens taxering eller bolagets taxering. Det är därför av synnerlig vikt för mig — innan jag deltar i emissionen — att få svar på nedan angivna frågor. Eftersom såväl förlagsbevis som optionsbevis kommer att i stor utsträckning omsättas på den öppna kapitalmarknaden är det också av vikt för enhetlig rättstillämpning att nämnden lämnar förhandsbesked i frågorna.

Fråga 1

Som framgår av emissionsvillkoren emitterar bolaget s k units, vardera bestående av dels ett konvertibelt förlagsbevis, dels 4 optionsrätter. Emissionskursen för en unit är 260 kr. Förlagsbeviset lyder också på nominellt 260 kr. Innebär detta att förlagsbeviset skall anses emitterat till nominellt belopp och att optionsrätterna ”hänger med” gratis eller skall emissionskursen för uniten fördelas på förlagsbevis och optionsrätter och i så fall med vilka belopp?

Fråga 2

Om jag köper teckningsrätter — skall anskaffningskostnaden för dessa proportioneras på förlagsbevis och optionsrätter och i så fall på vilket sätt?

Fråga 3

Om jag säljer teckningsrätter hur beskattas eventuell vinst? Försäljning av teckningsrätter till konvertibla skuldebrev behandlas på samma sätt som avyttring av teckningsrätter till aktier, d v s enligt bestämmelserna i 35 § 3 mom kommunalskattelagen (KL). Gäller samma bestämmelser beträffande försäljning av teckningsrätter till optionsrättslånet?

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

Fråga 4
Vilka blir beskattningskonsekvenserna när jag säljer optionsbevis om
a) optionsbevisen förvärvats genom utnyttjande av egen teckningsrätt att delta i emissionen?
b) optionsbevisen förvärvats genom köp av teckningsrätter att delta i emissionen?
c) optionsbevisen förvärvats på marknaden?

Fråga 5
Vilka blir beskattningskonsekvenserna när jag säljer förlagsbevis om
a) förlagsbevisen förvärvats genom utnyttjande av egen teckningsrätt att delta i emissionen?
b) förlagsbevisen förvärvats genom köp av teckningsrätter att delta i emissionen?
c) förlagsbevisen förvärvats på marknaden?

Fråga 6
Vilka blir beskattningskonsekvenserna när jag säljer förlagsbevis tillsammans med medföljande optionsbevis (den s k uniten) om
a) bevisen förvärvats genom utnyttjande av egen teckningsrätt att delta i emissionen?
b) bevisen förvärvats genom köp av teckningsrätter att delta i emissionen?
c) bevisen förvärvats på marknaden?

Fråga 7
Vilka blir beskattningskonsekvenserna om jag utnyttjar konverteringsrätten på förlagsbevisen och byter ut dessa mot aktier?

Fråga 8
Vilka blir beskattningskonsekvenserna om jag säljer aktier som förvärvats genom sådan konvertering som nämnts i fråga 7?

Fråga 9
Vilka blir beskattningskonsekvenserna när jag säljer aktier som jag förvärvat genom att utnyttja min optionsrätt enligt optionsbevis om
a) optionsbeviset förvärvats genom utnyttjande av egen teckningsrätt att delta i emissionen?
b) optionsbeviset förvärvats genom köp av teckningsrätter att delta i emissionen?
c) optionsbevisen förvärvats på marknaden?

Fråga 10
Med varje optionsbevis följer rätt att när som helst t o m mars månad 1985 teckna fyra aktier till kurs 260 kr. Om börskursen på aktierna skulle gå ned obetydligt under 260 kr och därefter

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

inte gå upp till detta belopp före april 1985 kommer optionsbevisen således att bli värdelösa. Kan jag få avdrag för sådan förlust på optionsbevisen och i så fall på vilket sätt om

a) optionsbevisen förvärvats genom utnyttjande av egen teckningsrätt att delta i emissionen?
b) optionsbevisen förvärvats genom tilläggsköp av teckningsrätter att delta i emissionen?
c) optionsbevisen förvärvats på marknaden?

Fråga 11
Om jag köper förlagsbevis under lånets löptid, skall vederlaget fördelas på dels köpeskilling för förlagsbeviset dels upplupen ränta på förlagsbeviset?

Fråga 12
Om jag utnyttjar mina teckningsrätter på grundval av tidigare aktieinnehav och tecknar units men därefter säljer aktierna, hur beräknas anskaffningsvärdet för dessa aktier? Skall anskaffningskostnaden reduceras m h t värdet på teckningsrätterna och i så fall på vilket sätt?

Med beskattningskonsekvenser i de ställda frågorna avser jag hur realisationsvinst skall beskattas (enligt 35 § 3 mom eller 35 § 4 mom KL), hur beräkning av anskaffningskostnaden skall göras och vid vilken tidpunkt respektive värdepapper skall anses förvärvade.

X hade vidare uppgett att samtliga delfrågor b gällde kompletteringsköp av teckningsrätter för teckning av en unit och att han inte drev handel med värdepapper.

Av ett av Bonnier & Bonnier Independent Finans AB utgivet emissionsprospekt framgick bl a följande angående villkoren för det konvertibla förlagslånet.

Företrädesrätt till teckning	Bolagets aktieägare har företrädesrätt att för varje tiotal aktier av serie A och/eller serie B teckna ett konvertibelt förlagsbevis på nominellt 260 kr, åtföljt av ett optionsbevis som omfattar optionsrätt till nyteckning av fyra aktier av serie B i bolaget. Förlagsbevisen ger rätt till konvertering till aktier av serie B.
Emissionskurs	Förlagsbevisen med optionsbevis emitteras till en kurs av 100 % av nominella beloppet.
Teckningstid	Teckning skall verkställas under tiden 7-30 december 1981.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

Konverteringskurs	Konverteringskursen är 260 kr vilket innebär att ett förlagsbevis på nominellt 260 kr kan konverteras till 1 aktie av serie B i bolaget.
Konverteringstid	Konvertering till aktier kan ske fr o m den 3 januari 1983 t o m den 14 januari 1988.
Lånets löptid	Lånet förfaller till betalning den 15 januari 1988.
Lånebelopp	Högst 15.600.000 kr.
Ränta	Förlagsbevisen löper med en årlig ränta av 8% från den 15 januari 1982, som förfaller den 15 januari varje år, första gången den 15 januari 1983.
Börsnotering	Ansökan kommer att inges om notering av de konvertibla förlagsbevisen — exklusive optionsbevis — på Stockholms fondbörs med 13.000 kr som börspost.
Rätt att teckna nya aktier	Innehavare av optionsbevis äger rätt att för varje optionsrätt teckna 1 aktie av serie B i bolaget.
Teckningstid	1 juli 1982 – 30 mars 1985 med undantag för tiden 1 april – 30 juni 1983 och 1 april – 30 juni 1984.
Likvid	Likvid för tecknade aktier erlägges vid teckningen med 260 kr per aktie.
Notering	Kursen för optionsbevisen kommer att noteras på samma sätt som kurserna för teckningsrätter till aktier vilket innebär, att uppgift om kurser återges bland annat på de större dagstidningarnas handelssidor.

2 RSVs nämnd för rättsärenden

Den 18 februari 1983 meddelade RSVs nämnd för rättsärenden (Berglöf, Blomqvist, Brissman, Sandström) följande förhandsbesked.

Ägarna till aktierna i Bonnier & Bonnier Independent Finans AB (Bonnier & Bonnier) har haft företrädesrätt att under tiden den 7 – den 30 december 1981 teckna sig för s k units. Tio aktier medförde rätt till

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

teckning av en unit. En unit bestod av dels ett konvertibelt förlagsbevis, dels ett optionsbevis. Emissionskursen utgjorde 260 kr. Förlagslånet förfaller till betalning den 15 januari 1988 och löper med en årlig ränta av 8 %. Förlagsbevisen har ett nominellt värde på 260 kr. De kan konverteras till aktier av serie B under tiden den 3 januari 1983 – den 14 januari 1988, varvid ett förlagsbevis medför rätt till en aktie. Optionsbevisen omfattar optionsrätt till nyteckning av fyra aktier av serie B i bolaget. Teckning kan med undantag av ett par tidsperioder ske under tiden den 1 juli 1982 – den 30 mars 1985.

En unit består alltså av dels ett konvertibelt förlagsbevis, dels ett optionsbevis. Företrädesrätten att teckna en unit bestod som en konsekvens av detta av två komponenter, nämligen dels en rätt att teckna ett konvertibelt förlagsbevis, dels en rätt att teckna ett optionsbevis. För att en i görligaste mån riktig beskattning skall erhållas måste dessa komponenter behandlas var för sig. Detta utgör en utgångspunkt för svaren på frågorna. I det följande tar nämnden först upp ytterligare några mer övergripande grunder för svaren.

Ett *optionsbevis* av det slag som det är fråga om i ärendet bör enligt nämndens uppfattning behandlas på samma sätt i realisationsvinsthänseende som en aktieägares företrädesrätt enligt 4 kap 2 § aktiebolagslagen (1975:1385) att delta i en nyemission, dvs enligt bestämmelserna i 35 § 3 mom KL.

Ett *konvertibelt förlagsbevis* behandlas i realisationsvinsthänseende enligt bestämmelserna i 35 § 4 mom KL. I detta hänseende skiljer sig således det konvertibla förlagsbeviset inte från förlagsbevis utan konverteringsrätt.

Ett ekonomiskt värde hos en *företrädesrätt att teckna ett optionsbevis* (eg den delen av värdet på en företrädesrätt att teckna en unit som belöper på den däri ingående rätten att teckna ett optionsbevis) representerar inte någon överföring av förmögenhet från Bonnier & Bonnier till aktieägaren och skall alltså inte behandlas som utdelning från bolaget. Värdet av företrädesrätten är nämligen ett uttryck för en förväntan att optionsbeviset senare skall berättiga till förvärv av nyemitterade aktier till ett pris under marknadsvärdet på de gamla aktierna. Den ekonomiska konsekvensen av en sådan prisdifferens är endast en motsvarande värdeöverföring från de gamla till de nyemitterade aktierna.

En försäljning av en företrädesrätt att teckna ett optionsbevis (eg den delen . . ., se föreg stycke) bör behandlas på samma sätt i realisationsvinsthänseende som en försäljning av ett optionsbevis, dvs enligt bestämmelserna i 35 § 3 mom KL.

Ett konvertibelt förlagsbevis kan beskrivas som en oskiljbar förening av ett traditionellt förlagsbevis och en optionsrätt med det särskilda villkoret att likviden för den aktie som i förekommande fall förvärvas kvittas mot fordringen enligt förlagsbeviset. Med ett sådant synsätt är en *företrädesrätt att teckna ett konvertibelt förlagsbevis* sammansatt av två komponenter, nämligen dels en rätt att teckna ett traditionellt förlagsbevis, dels en rätt att teckna en optionsrätt.

Beträffande den första komponenten är följande att notera. Om ett aktiebolag emitterar ett traditionellt förlagslån med företrädesrätt för aktieägarna att teckna lånet och företrädesrätterna representerar ett

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

ekonomiskt värde, får en aktieägare som utnyttjat en teckningsrätt genom att delta i teckningen eller genom att sälja teckningsrätten anses ha erhållit utdelning från bolaget med ett belopp som motsvarar värdet av teckningsrätten.

Av det som sagts i det föregående beträffande företrädesrätterna att teckna optionsbevis följer att värdet av den andra komponenten, alltså den som består i en företrädesrätt att teckna en optionsrätt, inte utgör utdelning.

En teoretiskt helt korrekt beskattning förutsätter att värdet av rätten att teckna ett konvertibelt förlagsbevis (eg den delen av värdet på en företrädesrätt att teckna en unit som belöper på den däri ingående rätten att teckna ett konvertibelt förlagsbevis) fördelas på de nämnda komponenterna, alltså rätten att teckna ett traditionellt förlagsbevis och rätten att teckna en optionsrätt, och att dessa behandlas var för sig. Emellertid saknas i ärendet rimligt säkra hållpunkter för en sådan fördelning. I denna situation anser sig nämnden böra behandla som utdelning hela värdet av en rätt att teckna ett konvertibelt förlagsbevis (eg hela värdet av den delen....., se första meningen i stycket) som utnyttjats genom teckning eller försäljning.

Nämnden går nu över till att behandla de olika frågorna var för sig.

Frågorna 1 och 2
Svaren innefattas i svaren på de övriga frågorna.

Fråga 3
I teckningsrätterna ingår två komponenter, nämligen dels en (komponent A) som avser rätten att teckna ett konvertibelt förlagsbevis, dels en annan (komponent B) som avser rätten att teckna ett optionsbevis. Köpeskillingen skall fördelas på dessa komponenter. Fördelningen skall ske med ledning av värderelationen mellan ett förlagsbevis och ett optionsbevis då handlingarna kommit i marknaden.

Den del av köpeskillingen som belöper på komponent A skall behandlas som utdelning från Bonnier & Bonnier.

I fråga om komponent B gäller att en avyttring skall behandlas enligt bestämmelserna i 35 § 3 mom KL. Som intäkt skall härvid tas upp den del av köpeskillingen som belöper på komponenten. Avdrag skall medges enligt vad som gäller vid avyttringar av teckningsrätter till aktier. Som tidpunkt för anskaffningen skall anses tidpunkten för anskaffningen av de aktier som berättigat till teckningsrätterna.

Fråga 4
Delfråga a
Tillämpligt lagrum är 35 § 3 mom KL.

Anskaffningskostnaden för ett optionsbevis utgörs av summan av följande två poster. 1) Den del av priset 260 kr för den motsvarande uniten som belöper på optionsbeviset. 2) Den del av anskaffningskostnaden för de aktier som berättigat till teckningen av den motsvarande uniten som belöper på optionsbeviset. Ett optionsbevis skall anses ha anskaffats vid tidpunkten för anskaffningen av de aktier som berättigat till tecknandet av den motsvarande uniten.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

Delfråga b

Tillämpligt lagrum är 35 § 3 mom KL.

Anskaffningskostnaden för ett optionsbevis utgörs av summan av följande tre poster. 1) Den del av priset 260 kr för den motsvarande uniten som belöper på optionsbeviset. 2) Den del av priset på de tillköpta teckningsrätterna som belöper på optionsbeviset. 3) Den del av anskaffningskostnaden för de aktier som utnyttjats vid tecknandet av den motsvarande uniten som belöper på optionsbeviset.

Ett optionsbevis skall anses ha anskaffats vid tidpunkten för anskaffningen av de aktier som utnyttjats vid tecknandet av den motsvarande uniten.

Delfråga c

Tillämpligt lagrum är 35 § 3 mom KL. Anskaffningskostnaden för ett optionsbevis utgörs av den köpeskilling som erlagts för optionsbeviset. Beviset har anskaffats vid tidpunkten för köpet.

Fråga 5

Delfråga a

Tillämpligt lagrum är 35 § 4 mom KL.

Anskaffningskostnaden för ett förlagsbevis utgörs av summan av följande två poster. 1) Den del av priset 260 kr för den motsvarande uniten som belöper på förlagsbeviset. 2) Det belopp som skall tas till beskattning för utdelning hos X på grund av tecknandet av uniten.

Ett förlagsbevis skall anses ha anskaffats vid tidpunkten för tecknandet av den motsvarande uniten.

Delfråga b

Tillämpligt lagrum är 35 § 4 mom KL.

Anskaffningskostnaden för ett förlagsbevis utgörs av summan av följande tre poster. 1) Den del av priset 260 kr för den motsvarande uniten som belöper på förlagsbeviset. 2) Den del av priset på de tillköpta teckningsrätterna som belöper på förlagsbeviset. 3) Det belopp som skall tas till beskattning för utdelning hos X på grund av tecknandet av den motsvarande uniten.

Ett förlagsbevis skall anses ha anskaffats vid tidpunkten för tecknandet av den motsvarande uniten.

Delfråga c

Tillämpligt lagrum är 35 § 4 mom KL. Anskaffningskostnaden för ett förlagsbevis utgörs av den köpeskilling som erlagts för förlagsbeviset. Beviset har anskaffats vid tidpunkten för köpet.

Fråga 6

Vid en försäljning av en unit skall den del av köpeskillingen som belöper på optionsbeviset behandlas enligt svaret på fråga 4 och den del som belöper på förlagsbeviset behandlas enligt svaret på fråga 5.

Fråga 7

En konvertering av ett förlagsbevis till en aktie skall behandlas som ett byte.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

Fråga 8
Tillämpligt lagrum är 35 § 3 mom KL. Anskaffningskostnaden för en aktie utgörs av aktiens marknadsvärde vid tidpunkten för konverteringen. Aktien skall anses ha anskaffats vid denna tidpunkt.

Fråga 9
Delfråga a
Tillämpligt lagrum är 35 § 3 mom KL.

Anskaffningskostnaden för en aktie utgörs av summan av följande två poster, nämligen 1) likviden 260 kr för aktien och 2) en fjärdedel av anskaffningskostnaden för det optionsbevis som berättigat till tecknandet av aktien beräknad enligt svaret på fråga 4 delfråga a.

En aktie skall anses ha anskaffats vid tidpunkten för anskaffningen av de aktier som medfört rätten till tecknandet av den unit som innehöll det optionsbevis som berättigat till tecknandet av aktien.

Delfråga b
Tillämpligt lagrum är 35 § 3 mom KL.

Anskaffningskostnaden för en aktie utgörs av summan av följande två poster, nämligen 1) likviden 260 kr för aktien och 2) en fjärdedel av anskaffningskostnaden för det optionsbevis som berättigat till tecknandet av aktien beräknad enligt svaret på fråga 4 delfråga b.

En aktie skall anses ha anskaffats vid tidpunkten för anskaffningen av de aktier som tillsammans med de tillköpta teckningsrätterna utnyttjats vid tecknandet av den unit som innehöll det optionsbevis som berättigat till tecknandet av aktien.

Delfråga c
Tillämpligt lagrum är 35 § 3 mom KL.

Anskaffningskostnaden för en aktie utgörs av summan av följande två poster, nämligen 1) likviden 260 kr för aktien och 2) en fjärdedel av köpeskillingen för det optionsbevis som berättigat till tecknandet av aktien.

En aktie skall anses ha anskaffats vid tidpunkten för anskaffandet av det optionsbevis som berättigat till tecknandet av aktien.

Fråga 10, delfrågorna a — c
Nej.

Fråga 11
Ja.

Fråga 12
Anskaffningskostnaden för en aktie som utnyttjats vid tecknande av en unit skall minskas med den del av anskaffningskostnaden som belöper på det till uniten hörande optionsbeviset.

Ledamoten Gustafson och suppleanten Toftered var skiljaktiga och anförde:

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

Vi delar inte uppfattningen att den del av värdet på en företrädesrätt att teckna en unit som belöper på den däri ingående rätten att teckna ett konvertibelt förlagsbevis utgör utdelning. Som en konsekvens härav anser vi beträffande fråga 3 att den del av köpeskillingen som belöper på rätten att teckna ett förlagsbevis skall behandlas enligt bestämmelserna i 35 § 4 mom KL. I överensstämmelse med detta skall beträffande fråga 5 posten 2 i svaret på delfråga a och posten 3 i svaret på delfråga b utgå.

I övrigt är vi ense med majoriteten.

Ledamoten Enslöw och suppleanten Hallgren var skiljaktiga och anförde:

De beskattningsfrågor det här gäller är inte direkt reglerade i kommunalskattelagen. Härtill kommer att de skatterättsliga reglerna för obligationer och aktier är utformade på olika sätt. Det är därför naturligt att man kan komma fram till helt olika slutsatser när det gäller att bedöma och besvara de frågor som sökanden ställer. Vi har för vår del kommit fram till slutsatser som i väsentliga avseenden skiljer sig från dem som redovisas av såväl majoriteten som minoriteten Gustafson/Toftered. Vi anser det därför nödvändigt att här inledningsvis redovisa utgångspunkterna för våra resonemang i de olika frågorna.

Vi delar inte majoritetens uppfattning att aktieägarna har erhållit skattepliktig utdelning från bolaget genom att utnyttja eller sälja rätten att teckna konvertibelt förlagsbevis. Bolaget ger ut skuldebrev på nominellt 260 kr och får in motsvarande belopp kontant. Lånet emitteras till 100 % av nominella beloppet. För att man skall kunna tala om skattepliktig vinstutdelning måste bolagets egna kapital beröras på något sätt av transaktionen. Detta kan ske genom att vinstmedel utbetalas direkt till aktieägarna eller genom att de av bolaget får förvärva en tillgång till pris understigande saluvärdet. Inte något av dessa fall föreligger här. Regeringsrättens avgörande beträffande Gränges Aktiebolags förhandsbesked (R 79 1:97) stöder indirekt vår uppfattning på denna punkt. Nils Mattsson har också i sin bok "Aktiebolagens finansieringsformer" uttalat samma mening (sid 109-110). Det kan inte heller vara fråga om en kapitalrabatt som kommer aktieägarna tillgodo, eftersom lånet ges ut till 100 % av nominella beloppet. Om det varit fråga om kapitalrabatt i samband med utgivande av lånet borde beskattning hos mottagaren/aktieägaren ske först när lånet löses och inte i samband med att teckningsrätten utnyttjas. Vår slutsats är således att aktieägarna inte tillförts någon skattepliktig utdelning eller ränta i samband med utnyttjandet av teckningsrätterna.

Majoriteten och minoriteten Gustafson/Toftered anser att anskaffningsvärdet 260 kr skall fördelas på förlagsbeviset respektive optionsbeviset. Vi delar inte denna uppfattning. En utgångspunkt för vårt resonemang har därvid varit att köparens

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

anskaffningspris måste överensstämma med säljarens avyttringspris. Det måste inom skatterätten föreligga överensstämmelse (reciprocitet) mellan säljare och köpare. Bolaget emitterar skuldebrevet till nominella beloppet. Detta innebär att skuldebrevet verkligen förvärvats till detta pris. I bolagets bokföring återspeglas detta genom att låneskulden upptages till nominella beloppet.

Någon teckning i egentlig mening av optionsbevis är det inte fråga om. Enligt vårt sätt att se följer optionsrätterna med gratis. Aktiebolagslagen ger inte det emitterande bolaget någon rätt att sätta ett pris på optionsrätterna. Enligt vår uppfattning kan man skatterättsligt jämställa optionsrätt att teckna aktie enligt 5 kap aktiebolagslagen med företrädesrätt att teckna aktie vid nyemission enligt 4 kap aktiebolagslagen. Inte i något fall äger bolaget rätt att "ta betalt" för företrädesrätten. Inte någon del av emissionsbeloppet för skuldebrevet kan med andra ord anses hänförligt till optionsbeviset. Stöd för denna uppfattning kan också fås av bestämmelserna i 5 kap aktiebolagslagen. Beslut om emission fattas av bolagsstämman. Beslutet skall enligt bestämmelserna i 5 kap 4 § punkt 5 innehålla uppgift om skuldebrevets nominella belopp, emissionskurs och räntefot. Detta gäller alltså bolagsstämmans beslut. Bolaget/utgivaren av skuldebreven kan rimligen inte bokföra transaktionen efter annan kurs än den bolagsstämman har bestämt. Regeringsrättens dom i Grängesmålet (R 791:97) talar också för att det avgörande är emissionskursen. Att optionsbeviset *sedermera* befinns ha ett eget marknadsvärde saknar betydelse.

I motsats till "fördelningsprincipen", som majoriteten förordar, är vår metod enkel att tillämpa i praktiken. Anskaffningsvärdet för de aktier som tecknas genom utnyttjande av egna optionsbevis är lätt att bestämma. Metoden har antytts av Nils Mattsson och Realisationsvinstkommittén.

Majoriteten har kommit fram till att de aktier som tecknats genom utnyttjande av optionsbevis skall anses anskaffade vid den tidpunkt då de aktier förvärvats, som medfört rätten till tecknandet av skuldebrev med tillhörande optionsbevis. När det gäller aktier tecknade på grundval av optionsbevis som förvärvats från utomstående anser majoriteten att anskaffningen skall anses ha skett vid tidpunkten för förvärvet av optionsbeviset. Som vi ser det har departementschefen i prop 1975/76:180 sid 169 redovisat motsatt uppfattning med anledning av ett förslag från Realisationsvinstkommittén (SOU 1975:53 sid 171-172). Villkoret för att aktieägaren skall få optionsrätt att teckna aktier är att han tecknar och betalar ett skuldebrev. Optionsrätterna följer således skuldebrevet. Genom villkoret att teckna skuldebrev bryts sambandet med de gamla aktierna. De aktier som tecknats på grund av optionsbevis bör således anses ha anskaffats vid den tidpunkt då optionsbeviset utnyttjas. Detta gäller oavsett hur optionsbeviset förvärvats.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

RSV/FB Dt 1983:38

På grund av det anförda anser vi att nämnden bort meddela följande förhandsbesked.

Fråga 1
Förlagsbeviset med åtföljande optionsbevis har emitterats till en kurs som motsvarar lånets nominella belopp. Att villkoren för lånet avpassats så att ett optionsbevis kan förväntas få ett värde för sig bör inte medföra att förlagsbeviset skall anses ha anskaffats till annan kurs än till den nominella, dvs 260 kr. Inte någon del av detta belopp kan anses belöpa på optionsbeviset. Någon fördelning av beloppet på förlagsbeviset respektive optionsbeviset skall således inte ske.

Fråga 2
Nej.

Fråga 3
En avyttring av teckningsrätter skall i realisationsvinsthänseende i sin helhet behandlas enligt reglerna i 35 § 3 mom KL. Teckningsrätterna skall anses förvärvade vid samma tidpunkt som de aktier som berättigat till teckningsrätten.

Fråga 4
Delfrågorna a och b:
Ett optionsbevis av det slag som det är fråga om i ärendet bör i realisationsvinsthänseende behandlas på samma sätt som en aktieägares företrädesrätt att delta i en nyemission, dvs enligt bestämmelserna i 35 § 3 mom KL.

X har såsom följer av svaren på frågorna 1 och 2 inte någon anskaffningskostnad för optionsbevisen.

Optionsbevisen skall anses ha anskaffats vid tidpunkten för tecknandet av förlagsbeviset.

Delfråga c:
Tillämpligt lagrum är 35 § 3 mom KL.

Anskaffningskostnaden för ett optionsbevis utgörs av den köpeskilling som har erlagts för optionsbeviset.

Optionsbeviset har anskaffats vid tidpunkten för köpet.

Fråga 5
Delfråga a:
Ett konvertibelt förlagsbevis behandlas i realisationsvinsthänseende enligt bestämmelserna i 35 § 4 mom KL.

Anskaffningskostnaden för ett förlagsbevis är 260 kr enligt svaret på fråga 1.

Ett förlagsbevis skall anses ha anskaffats vid tidpunkten för teckningen.

Delfråga b:
Tillämpligt lagrum är 35 § 4 mom KL.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

Anskaffningskostnaden för ett förlagsbevis utgörs av summan av den för de tillköpta teckningsrätterna erlagda köpeskillingen och 260 kr.

Förlagsbeviset skall anses ha anskaffats vid tidpunkten för teckningen.

Delfråga c:
Tillämpligt lagrum är 35 § 4 mom KL.

Anskaffningskostnaden utgörs av den köpeskilling som erlagts för förlagsbeviset.

Förlagsbeviset har anskaffats vid tidpunkten för köpet.

Fråga 6
Vid en försäljning av ett förlagsbevis med åtföljande optionsbevis skall den del av köpeskillingen som belöper på optionsbeviset behandlas i enlighet med svaret på fråga 4 och den del som belöper på förlagsbeviset behandlas i enlighet med svaret på fråga 5.

Försäljningslikviden skall fördelas med ledning av marknadsvärdet på ett optionsbevis respektive på ett förlagsbevis vid tidpunkten för försäljningen.

Fråga 7
En konvertering av ett förlagsbevis till en aktie skall behandlas som ett byte.

Fråga 8
Tillämpligt lagrum är 35 § 3 mom KL.

Anskaffningskostnaden för en aktie utgörs av marknadsvärdet vid tidpunkten för konverteringen. Aktien skall anses ha anskaffats vid denna tidpunkt.

Fråga 9
Delfrågorna a och b:
Tillämpligt lagrum är 35 § 3 mom KL.

Anskaffningskostnaden för en aktie utgörs av den likvid om 260 kr som erlagts vid utnyttjandet av en optionsrätt för teckning av aktien.

Aktien skall anses ha anskaffats vid tidpunkten för utnyttjandet av optionsrätten.

Delfråga c:
Tillämpligt lagrum är 35 § 3 mom KL.

Anskaffningskostnaden för en aktie utgörs av summan av 260 kr och en fjärdedel av den köpeskilling som erlagts för det optionsbevis som berättigat till tecknandet av aktien.

En aktie skall anses ha anskaffats vid tidpunkten för tecknandet av aktien, d v s utnyttjandet av optionsbeviset.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

Fråga 10
Nej.

Fråga 11
Ja.

Fråga 12
Anskaffningskostnaden för aktierna skall inte reduceras med anledning av att de utnyttjats för teckning av förlagslånet.

Sekreteraren hos nämnden Herrlin var skiljaktig beträffande svaret på fråga 7 och anförde:

> Mitt resonemang utgår från det fallet att ett företag på marknaden emitterat ett renodlat förlagslån (eller obligationslån) till underkurs. Vid en inlösen av ett förlagsbevis från en ursprunglig innehavare behandlas då i praxis ett belopp som svarar mot underkursen som ränta — både för innehavaren och emittenten (RSV FB Dt 1983:3 beträffande innehavaren; rättsnämndens förhandsbesked gällde även emittenten). Olösta frågor är däremot om en räntebeskattning skall ske även när en ursprunglig (eller senare) innehavare sålt ett förlagsbevis på marknaden med vinst eller när en person som köpt ett förlagsbevis på marknaden löst in det med vinst. Jag gör den bedömningen att gällande lagstiftning inte ger utrymme för en räntebeskattning i dessa fall.
>
> Situationen i det nämnda rättsfallet har enligt min uppfattning en motsvarighet i det föreliggande ärendet (de motsvarigheter som finns till de övriga nämnda situationerna behöver jag mot bakgrund av den nyss gjorda bedömningen inte ta upp). Närmare bestämt anser jag att en konvertering av ett förlagsbevis som anskaffats på sätt som anges i fråga 5, delfrågorna a eller b, utgör ett specialfall av situationen i rättsfallet. Det är alltså fråga om konvertering av ett förlagsbevis som en aktieägare förvärvat genom utnyttjande av egna teckningsrätter — med eller utan kompletteringsköp av ytterligare teckningsrätter.
>
> I detta specialfall utgörs anskaffningskostnaden för ett förlagsbevis av samma belopp som nämnden angett som anskaffningskostnad i svaret på försäljningssituationen i fråga 5, delfrågorna a resp b. "Inlösenlikviden" utgörs av det nominella beloppet, alltså 260 kr.
>
> I nämndens svar på fråga 7, som gäller beskattningskonsekvenserna vid en konvertering, ligger att skillnaden mellan marknadsvärdet för aktien vid tidpunkten för konverteringen och anskaffningskostnaden för förlagsbeviset beräknad enligt svaret på fråga 5, delfrågorna a resp b, skall behandlas enligt reglerna för realisationsvinst.
>
> Av mitt resonemang drar jag slutsatsen att den del av den

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

nämnda skillnaden som ligger mellan anskaffningskostnaden för förlagsbeviset och 260 kr i stället utgör inkomst av kapital för X. Det återstående beloppet av skillnaden, alltså delen mellan 260 kr och aktievärdet, bör däremot behandlas enligt realisationsvinstreglerna.

Enligt min uppfattning borde svaret på fråga 7 ha utformats enligt det anförda. I övrigt är jag ense med nämnden.

3 Regeringsrätten

I besvär hos regeringsrätten yrkade X att förhandsbeskedet skulle utformas så som ledamoten Enslöw och suppleanten Hallgren hade anfört utom såvitt avsåg fråga om innehavstid för optionsbesvis, vilken i stället borde räknas från tidpunkten för det ursprungliga aktieförvärvet.

Taxeringsintendenten yrkade i egna besvär dels att svaren på delfrågorna 4 a och b skulle utformas så att optionsbeviset skulle anses ha anskaffats när uniten förvärvades och att tillämpligt lagrum var 35 § 4 mom KL, dels att svaren på delfrågorna 9 a), b) och c) skulle utformas så att aktien skulle anses ha anskaffats vid tidpunkten för utnyttjandet av optionsrätten att teckna aktien.

Den 13 december 1983 beslöt regeringsrätten (Nordlund, Petrén, Hellner, Hultqvist, Tottie) följande dom.

X:s framställning till riksskatteverket om förhandsbesked gäller bedömningen i skattehänseende av de i framställningen närmare angivna situationerna och mynnar ut i 12 frågor, några uppdelade i delfrågor. Endast vissa av de av riksskatteverket givna svaren har dragits under regeringsrättens prövning genom yrkanden i besvären om ändrat innehåll i svaren. Yrkandena berör frågorna 1 – 6, 9 och 12. Med hänsyn till nämnda frågors innehållsmässiga samband med varandra måste överprövningen ske oberoende av det formella förhållandet att svaren på vissa delfrågor inte uttryckligen överklagats och att yrkandena i besvären givits vissa preciseringar. Regeln i 29 § förvaltningsprocesslagen får i målet anses ha den innebörden att ramen för regeringsrättens prövning bildas av de av X i skrivelsen till riksskatteverket ställda frågorna rörande skattekonsekvenserna i de situationer, som anges i frågorna 1 – 6, 9 och 12.

Bonnier & Bonnier Independent Finans Aktiebolag (Bonnier) beslöt vid extra bolagsstämma den 16 november 1981 upptaga ett förlagslån på nominellt högst 15 600 000 kr på bl a följande villkor. Vid upptagandet av lånet utfärdas till långivaren förlagsbevis. Varje förlagsbevis nominella belopp är 260 kr eller multiplar av detta belopp. Bevisen är ställda till viss man eller order. Förlagsbevisen emitteras till pari och betalning sker senast den 15 januari 1982. Förlagslånet förfaller till betalning den 15 januari 1988. Ränta beräknas efter 8 % om året. Innehavare av förlagsbevis har rätt att under tiden från och med den 3 januari 1983 till och med den 14 januari 1988 påkalla konvertering av förlagsbeviset till en ny aktie i bolaget för varje lånebelopp om 260 kr till en konverteringskurs av 260 kr. Med varje förlagsbevis på nominellt 260 kr är vidare förenat ett optionsbevis omfattande fyra optionsrätter, varje rätt berättigande in-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

nehavaren att under tiden den 1 juli 1982 – den 30 mars 1985 med vissa uppehåll teckna en aktie i bolaget till en kurs av 260 kr. För optionsbeviset gäller att det får avskiljas från förlagsbeviset och att innehavaren därefter äger förfoga över optionsbeviset särskilt.

Den extra bolagsstämman beslöt dessutom att öka aktiekapitalet i bolaget med sammanlagt högst 15 000 000 kr. Höjningen av aktiekapitalet skulle motsvara det sammanlagda beloppet av de aktier som kunde komma att utgivas till följd av att innehavare av förlagsbevis konverterat bevis till aktie och innehavare av optionsrätt utnyttjat denna och tecknat en aktie i bolaget.

Aktieägarna i bolaget ägde företrädesrätt att deltaga i förlagslånet på så sätt att varje tiotal aktier berättigade till teckning av ett förlagsbevis om 260 kr.

Av reglerna i 5 kap aktiebolagslagen framgår att ett sätt att tillföra aktiebolag nytt kapital är att bolaget emitterar skuldebrev förenade med utfästelse av bolaget att låta borgenären utbyta sin fordran enligt skuldebrevet mot aktier i bolaget. Skuldebrev kan också förenas med rätt för borgenären att teckna aktie i bolaget mot betalning i pengar. Bonniers nu ifrågavarande förlagslån utges med båda dessa möjligheter för borgenären att förvärva aktier i bolaget eller, sett från bolagets sida, möjligheter för detta att få tillskott av aktiekapital.

Möjlighet att delta i förlagslånet står öppen för alla men företrädesrätt tillkommer som nämnts bolagets aktieägare. Företrädesrätten (teckningsrätten) till deltagande i förlagslånet skiljer sig från teckningsrätt vid nyemission av aktier såtillvida att det inte är säkert, att utnyttjandet av teckningsrätten till förlagsbevis kommer att leda till att bolaget emitterar flera aktier, dvs utökar antalet andelar i bolaget, medan utnyttjandet av teckningsrätt vid nyemission innebär att antalet andelar i bolaget ökar, dvs bolagets behållna tillgångar fördelas på flera andelar med åtföljande minskning av varje andels värde. När en aktieägare vid överlåtelse av teckningsrätt i nyemission betingar sig ett vederlag kompenserar detta honom för den värdeminskning hans aktie undergår till följd av att den efter nyemission kommer att representera en mindre andel i bolaget. Vederlag vid överlåtelse av teckningsrätt i förlagslånet har däremot inte omedelbart denna funktion utan kan i första hand ses som en ersättning till aktieägaren för att denne avstår en möjlighet att, för den händelse bolagets resultatutveckling blir positiv eller kursen på dess aktier av annan orsak stiger, framdeles göra aktieförvärv till ett pris under den dåmera gällande aktiekursen. Vederlaget för en teckningsrätt i förlagslånet kan i enlighet med det sagda liknas vid en kostnad för en rätt att delta i ett spel, medan vederlaget vid försäljning av en teckningsrätt i nyemission utgör kompensation för ett värde som frångår aktieägaren. Denne tar då med andra ord genom försäljningen av teckningsrätten ut en del av sin investering i aktien, vilket inte är fallet när han säljer rätt att teckna förlagslån med endast en risk för framtida minskning av värdet av hans aktieinnehav genom att antalet av andra innehavda andelar i bolaget ökas.

Utgångspunkten för besvarande av X:s frågor är att, om han som aktieägare i Bonnier tecknar och betalar ett förlagsbevis på 260 kr, han har lämnat bolaget ett lån på detta belopp. Han har vidare som aktieäga-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

re genom beslutet på bolagsstämman förbehållit sig att, i stället för att avvakta lånetidens utgång och då återfå det utlånade beloppet, under lånets löptid teckna aktier i bolaget till en kurs av 260 kr och begagna sin fordran hos bolaget enligt förlagsbevisen till att tillföra bolaget det kapitaltillskott han utfäst genom aktieteckningen. Vidare har X som aktieägare genom beslutet på bolagsstämman tillförsäkrat sig en möjlighet att i viss proportion till det lån han lämnat bolaget teckna nya aktier i bolaget till en i förväg fastställd kurs av likaledes 260 kr för aktie. Varken bolagets utfästelse av konverteringsrätt eller optionsrätten innefattar någon kostnad för bolaget utan representerar för detta, vad gäller konverteringsmöjligheten, ett sätt för bolaget att infria sin skuld enligt förlagsbeviset genom att i stället för att kontant lösa lånet omvandla detta till aktiekapital och, vad gäller optionsbeviset, en möjlighet att få ännu ett kapitaltillskott genom en ytterligare ökning av aktiekapitalet.

Att utfästelserna i X:s hand representerar värden, byggda på förväntningar om kursutvecklingen för bolagets aktier, medför inte att han skall anses ha lånat bolaget ett lägre belopp än vad förlagsbevisen nominellt anger och han faktiskt inbetalat till bolaget.

Från nu angivna utgångspunkter blir svaret på *fråga 1* att X som aktieägare till bolaget lånar ut 260 kr eller multiplar av detta belopp och att han som långivare erhåller förlagsbevis lydande på motsvarande belopp samt att såväl konverteringsrätt som optionsbevis som åtföljer förlagsbeviset utgör möjligheter till aktieförvärv i bolaget som X erhållit utan särskild kostnad för honom.

I överensstämmelse härmed blir svaret på *fråga 2* att, om X av annan köper en teckningsrätt, denna teckningsrätt avser rätt att delta i förlagslånet och i anslutning därtill erhålla förlagsbevis. Teckningsrätten har således avseende allenast på förlagsbeviset, låt vara att det pris X erlagt för teckningsrätten betingas av de till förlagsbeviset knutna möjligheterna att längre fram förvärva aktier i bolaget till en på förhand bestämd kurs.

På *fråga 3* blir svaret att, om X säljer sin rätt som aktieägare att delta i förlagslånet, den realisationsvinst som därvid kan uppkomma skall, därför att rätten såsom varande en rätt att teckna ett skuldebrev som kan konverteras till en aktie är jämförlig med en teckningsrätt till aktie, i sin helhet beskattas enligt reglerna i 35 § 3 mom KL.

Vad gäller *fråga 4 a) och b)* skall — enär såväl konverteringsrätten som optionsrätten ej är ett direkt utflöde av det aktieinnehav som kvalificerar för deltagande i förlagslånet utan skall, som framgår av reglerna i 5 kap aktiebolagslagen, ses som knutna till lånet — optionsbeviset anses anskaffat vid tidpunkten för deltagande i förlagslånet, oavsett om deltagandet sker på grund av eget aktieinnehav eller på grund av köpta teckningsrätter. Anskaffningskostnaden för köpt rätt att teckna förlagslånet skall till ingen del anses belöpa på optionsbeviset. Har X, som sägs i *fråga 4 c)*, inköpt optionsbeviset blir anskaffningskostnaden inköpspriset och anskaffningstiden dagen för inköpet. Optionsbeviset avser en rätt att teckna aktier och vid försäljning av optionsbeviset skall således realisationsvinsten alltid beräknas efter reglerna i 35 § 3 mom KL, oavsett hur X förvärvat optionsbeviset.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

RSV/FB Dt 1983:38

Vad härefter angår *fråga 5* avseende försäljning av förlagsbevis gäller att, om X som anges i a) själv deltagit i förlagslånet och därvid erhållit det förlagsbevis han nu avyttrar, anskaffningskostnaden är vad han utbetalat som lån till bolaget. Har han tecknat lånet med hjälp av inköpta teckningsrätter, vilket frågan i b) gäller, tillkommer till lånebeloppet hans kostnad för teckningsrätterna. Anskaffningstiden blir i båda fallen tidpunkten för X:s deltagande i förlagslånet. Har X köpt förlagsbeviset på marknaden är inköpspriset anskaffningskostnad och anskaffningstiden den dag då köpet skedde. För den realisationsvinst som kan uppkomma vid en försäljning gäller i alla fallen reglerna i 35 § 4 mom KL.

Svaren på de under *fråga 6* ställda delfrågorna blir exakt desamma som svaren på delfrågorna under fråga 5. Anskaffningskostnaden för en s k unit är således för X i både fallet a) och fallet b) vad han inbetalat till bolaget som andel i förlagslånet eller 260 kr för varje förlagsbevis med tillhörande optionsbevis, varvid i fall b) tillkommer anskaffningskostnaden för teckningsrätterna.

Delfrågorna under *fråga 9* gäller försäljning av aktier erhållna genom utnyttjande av optionsrätt. Har X förvärvat optionsbeviset genom att teckna förlagslån — *delfrågorna a) och b)* — skall anskaffningskostnaden för envar av de med utnyttjande av optionsrätten tecknade aktierna vara vad han erlagt för aktien, dvs 260 kr, oavsett om deltagandet i förlagslånet grundat sig på egna aktier eller på köpta teckningsrätter. Likaså skall i båda fallen anskaffningstiden för aktien vara tiden för utnyttjandet av optionsrätten. Om X såsom anges i *delfråga c)* förvärvat optionsbeviset särskilt, blir hans anskaffningskostnad för aktien en fjärdedel av priset på optionsbeviset samt de 260 kr som han tillfört bolaget för att få den andel i bolagets tillgångar som aktien representerar. Anskaffningstiden är liksom i svaret på delfrågorna a) och b) tiden för utnyttjandet av optionsrätten. En vid försäljning uppkommande realisationsvinst skall i alla tre fallen beräknas enligt 35 § 3 mom KL.

Vad slutligen gäller *fråga 12* påverkas inte anskaffningskostnaden för de aktier som X utnyttjat för att få företrädesrätt att delta i förlagslånet av detta utnyttjande. Anskaffningskostnaden förblir således oförändrad.

Regeringsrätten ändrar förhandsbeskedet i enlighet med vad ovan anförts.

Regeringsrättens dom den 24 oktober 1983 med anledning av ett överklagat förhandsbesked

RSV/FB Dt 1983:39

Avdrag för utbetalning av egendomslivränta vid förvärv av fastighet har inte medgetts när förvärvet skett genom arv eller gåva

1 Ansökningen

Av handlingarna i ärendet framgick bl a följande.

I samband med skifte av ett dödsbo hade fråga uppstått om ersättning för en villafastighet, som skulle tillfalla en av de tre dödsbodelägarna A, B och C, kunde utgå som egendomslivränta och beskattas enligt reglerna för periodiskt understöd. Fastigheten hade ett taxeringsvärde om 200 000 kr och utgjorde dödsboets enda kvarvarande tillgång.

Skiftet skulle ske på ett av följande två sätt.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

Alt 1
Skiftet baseras på delägarnas andelar i dödsboet enligt följande. A 6/8 samt B och C vardera 1/8.

Fastigheten, vars värde uppskattades till 200 000 kr, tillskiftas B som ersätter övriga dödsbodelägare efter deras andelar.

A erhåller därvid 150 000 kr och detta belopp omräknas till en livränta, som skall utgå under en 15-årsperiod med lika belopp varje år. Första utbetalningen sker om 5 år.

Alt 2
Fastigheten tillskiftas A, varefter B förvärvar fastigheten av A för en köpeskilling om 150 000 kr. Köpeskillingen omvandlas till en årlig livränta på samma sätt som i alt 1.

B begärde förhandsbesked om vilka beskattningseffekter utbetalning av årlig livränta enligt alt 1 resp alt 2 skulle få för honom.

B hävdade senare att fastighetens marknadsvärde inte borde anses vara högre än 150 000 kr.

2 RSVs nämnd för rättsärenden

Den 18 december 1981 meddelade RSVs nämnd för rättsärenden (Hermanson, Brissman, Enslöw, Gustafson, Arvidson, Hallgren, Wihlborg) följande förhandsbesked.

B avser i båda alternativen att betala ut årliga belopp såsom en livränta. Enligt punkt 5 andra stycket av anvisningarna till 46 § kommunalskattelagen medges avdrag för periodiska utbetalningar som utgör livränta eller därmed jämförligt vederlag vid förvärv av egendom genom köp, byte eller därmed jämförligt fång. Avdragsrätt förutsätter således att B:s förvärv kan anses ha skett genom ett köp (eller annat s k oneröst fång).

Alt 1
För det fall att B vid arvskiftet tillskiftas fastigheten mot att han till A erlägger arvskifteslikvid med 150 000 kr anses förvärvet i sin helhet ha skett genom arv. Erläggs arvskifteslikviden genom periodiska utbetalningar under 15 år kan utbetalningarna därför inte anses ha en sådan karaktär av livränta som förutsätts i den tidigare nämnda författningstexten. Nämnden förklarar på grund härav att B inte har rätt till avdrag för utbetalningar till A enligt detta alternativ.

Alt 2
För det fall att A först tillskiftas hela den aktuella fastigheten och B därefter av A förvärvar hela fastigheten för en köpeskilling om 150 000 kr måste först bedömas om förvärvet skall anses utgöra köp eller gåva. Härvid är förvärvets huvudsakliga innebörd avgörande. Vid en bedömning av denna innebörd skall man jämföra det utgivna vederlaget med fastighetens värde. Det för beskattningsåret åsatta taxeringsvärdet skall som regel anses motsvara fastighetens värde, RÅ 1981 1:29. Vid 1981 års allmänna fastighetstaxering åsattes fastigheten ett taxeringsvär-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

RSV/FB Dt 1983:39

de på 200 000 kr, som skulle gälla från och med ingången av år 1981. Detta innebär att köpeskillingen för fastigheten understiger fastighetens värde med 50 000 kr. Med hänsyn härtill får den huvudsakliga innebörden av B:s fång anses utgöra gåva från A. Nämnden finner att B inte heller enligt detta alternativ förvärvar fastigheten genom sådant fång som enligt punkt 5 andra stycket av anvisningarna till 46 § kommunalskattelagen utgör en förutsättning för rätt till avdrag för s k egendomslivränta. Frågan besvaras i enlighet härmed.

Ledamoten Nilsson var skiljaktig och anförde:

> Jag delar majoritetens uppfattning om förutsättningen för att avdragsrätt skall föreligga för periodisk utbetalning i form av s k egendomslivränta, vilket innebär att jag ansluter mig till majoriteten i fråga om alternativ 1. Beträffande alternativ 2 anser jag att majoriteten dragit alltför långtgående slutsatser av RÅ 1981 1:29. I förevarande fall bedömer jag att fastigheten under de angivna förutsättningarna förvärvats genom köp. Avdragsrätt för s k egendomslivränta föreligger därför i alternativ 2.

3 Regeringsrätten

I besvär hos regeringsrätten yrkade B att regeringsrätten, med ändring av förhandsbeskedet, skulle förklara att rätt till avdrag för s k egendomslivränta föreligger vid förvärv av fastigheten enligt alternativ två i hans ansökan hos riksskatteverket.

I en dom den 24 oktober 1983 ändrade regeringsrätten (Cars, Engblom, Tottie, Palm) inte förhandsbeskedet.

Regeringsrådet Petrén var skiljaktig beträffande motiveringen och anförde:

> Då B:s förvärv av fastigheten skett till ett pris som avsevärt understigit dennas taxeringsvärde och då anledning saknas till antagande att taxeringsvärdet ej utgör riktigt uttryck för värdet, skall förvärvet vid tillämpning av punkt 5 av anvisningarna till 46 § kommunalskattelagen anses ha skett genom gåva.
>
> Jag lämnar B:s besvär utan bifall.

Regeringsrättens dom den 8 juni 1983 med anledning av ett överklagat förhandsbesked

RSV/FB Dt 1983:40

Beskattningsfrågor för medlem i Vänerskog ek. förening i samband med föreningens konkurs

1 Ansökningen

Av handlingarna i ärendet framgick bl a följande.

A bedrev skogsbruk med kalenderår som räkenskapsår och tillämpade bokföringsmässig redovisning. Han hade under lång tid varit medlem i Vänerskog ekonomisk förening (Vänerskog) för att få största möjliga utbyte av skogsbruket. Vänerskog bildades och drevs för att främja medlemmarnas ekonomiska intressen och för att höja lönsamheten i medlemmarnas skogsbruk. Medlem i Vänerskog var skyldig att erlägga viss insats. 9 § i föreningens stadgar hade följande lydelse:

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

Erläggande av insats

Insats erläggs, utom i de fall som avses i andra stycket nedan, på följande sätt:

1 Genom överföring enligt styrelsens bestämmande helt eller delvis av efterlikvid för försåld skog och levererade skogsprodukter

2 Genom avdrag enligt styrelsens bestämmande med högst två % av bruttolikviden för av medlemmen försåld skog och levererade skogsprodukter

Kommuner, pastorat, allmänningar och därmed jämställda samfälligheter erlägger insats endast genom överföring av efterlikvid. Styrelsen kan befria även stiftelse och annan därmed jämförlig juridisk person från att erlägga insats genom avdrag enligt punkt 2.

Överstiger medlems i första och andra stycket angivna överföringar och avdrag under ett räkenskapsår tio % av den insats varmed medlemmen skall delta, skall den överskjutande delen överföras till medlemmens lånekonto eller, när det gäller efterlikvid, efter styrelsens bestämmande utbetalas kontant.

Sedan medlem fullgjort sin insatsskyldighet skall efterlikvid efter styrelsens bestämmande utbetalas kontant eller överföras till medlemmens lånekonto.

Belopp på lånekonto skall förräntas efter den procentsats styrelsen fastställer. Medlem äger vid anfordran lyfta vad som står inne på lånekonto.

Medlemmarna hade enligt nästföregående stycke av stadgarna och beslut av styrelsen varit skyldiga att sätta in medel på det s k medlemslånekontot. I anslutning till en ackordsuppgörelse i december 1980 beslutades att medlemslånen under tre år skulle spärras och göras räntelösa.

För att förbättra sitt likviditetsläge, som var ansträngt bl a på grund av överlagring av lövmassaved, införde Vänerskog i början av år 1977 nya rutiner när det gällde avräkning av avverkningsuppdrag och leveransvirke. Leverantören fick avräkning per den sista i varje månad. Avräkningen sändes ut till leverantören omkring den femte i månaden efter avräkningsmånaden. På avräkningen angavs att saldot förts över till ett s k likvidlånekonto. Tillsammans med avräkningen sändes till leverantören ut en folder i vilken bl a angavs att denne kunde erhålla likvid genom att skicka in en blankett eller genom att ringa till regionkontoret. Den som lät sin likvid stå inne på likvidlånekonto erhöll ränta på de innestående medlen, vilka var tillgängliga för lyftning omedelbart.

Vänerskog försattes i konkurs den 18 december 1981. Tillgångarna uppgick till ca 73 milj kr och skulderna till ca 353 milj kr, varav ca 101 milj kr var prioriterade. A, som ansåg sig inte kunna påräkna någon utdelning i konkursen, hade vid konkurstillfället fordringar på Vänerskog avseende insatskapital, medel på medlemslånekonto, medel på likvidlånekonto och fordringar avseende inte avräknade virkesleveranser.

På medlemslånekontot fanns dels medel som spärrats i anslutning till

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

ackordsuppgörelsen 1980, dels medel som överförts till kontot vid avräkningstillfällen under 1981.

På likvidlånekontot fanns sådana medel som vid olika avräkningstillfällen under 1981 fram t o m 30 november 1981 hade överförts dit och som inte hade tagits ut vid konkurstillfället. Vad särskilt gällde avräkningen för november månad 1981 uppgav A att han på grund av en utlandsvistelse under första delen av december inte hade haft möjlighet att ta ställning till sina fordringar på Vänerskog på grund av denna avräkning. Han hävdade därför att i vart fall detta belopp vore att anse som en varufordran för honom.

Slutligen hade A enligt ett avräkningsbesked för tiden 1 – 17 december 1981 fordringar för leveranser som inte avräknats tidigare.

A hemställde om förhandsbesked i följande frågor.

1. Äger jag rätt att vid inkomsttaxeringen åtnjuta avdrag i förvärvskällan jordbruksfastighet för det förlorade insatskapitalet?
2. Äger jag rätt att i förvärvskällan jordbruksfastighet åtnjuta avdrag för den förlust jag gör på medlemslånet?
3. Äger jag rätt att skriva av mina varufordringar såsom osäkra? Frågan avser såväl likvidlån som varufordringar i den mån någon skillnad kan föreligga mellan dessa grupper.
4. Om fråga 1 besvaras jakande hemställs om svar på frågan vid vilket eller vilka taxeringsår avdraget kan åtnjutas.
5. Om fråga 2 och 3 besvaras jakande helt eller delvis hemställs om svar på frågan vid vilket eller vilka taxeringsår avdragen kan åtnjutas.

2 RSVs nämnd för rättsärenden

Den 15 oktober 1982 meddelade RSVs nämnd för rättsärenden (Berglöf, Blomqvist, Brissman, Enslöw, Gustafson, Linderberg, Hallgren) följande förhandsbesked.

Fråga 1 och 4

Nämnden finner att A:s medlemskap i Vänerskog har betingats av att han velat trygga sin avsättning av skogsprodukter. Medlemskapet får därför anses ha haft ett sådant samband med det av A bedrivna skogsbruket att en förlust av insatskapitalet utgör driftförlust i förvärvskällan jordbruksfastighet. Nämnden svarar därför ja på fråga 1.

Med hänsyn till det som upplysts i ärendet om storleken av Vänerskogs tillgångar och skulder vid tidpunkten för konkursbeslutet får en definitiv förlust anses ha uppkommit beträffande insatskapitalet redan i samband med Vänerskogs försättande i konkurs. Nämnden förklarar därför att A är berättigad att få avdrag för förlusten vid 1982 års taxering.

Fråga 2

A har enligt Vänerskogs stadgar direkt efter anfordran kunnat lyfta de på medlemslånekontot innestående medlen. På de medel han låtit stå inne har sedvanlig ränta beräknats. Att A låtit medlen stå inne på medlemslånekontot har inte gett honom någon fördel i förhållande till sådana medlemmar i Vänerskog som lyft sina medel efter varje avräk-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

ning och kan därför inte anses ha ett sådant samband med hans skogsbruk att en förlust av medlen bör anses utgöra driftförlust. Den omständigheten att de medel som stod inne på medlemslånekontot vid tidpunkten för ackordsuppgörelsen i december 1980 spärrades under tre år i samband med uppgörelsen föranleder inte annan bedömning beträffande de medlen. Nämnden svarar därför nej på fråga 2.

Fråga 3 och 5

Även beträffande de på likvidlånekontot innestående medlen framgår det av utredningen i ärendet att de efter varje avräkning kunde lyftas direkt efter anfordran. A har också av de under 1981 på kontot insatta medlen vid skilda tillfällen under året tagit ut större delen av medlen, dock inte så att han vid något tillfälle helt tömt kontot på dess behållning. På de medel han låtit stå inne har ränta beräknats.

A:s fordran på de på likvidlånekontot innestående medlen måste på grund av det ovan anförda i sin helhet anses utgöra en lånefordran och inte en varufordran. Den omständigheten att A själv varit bortrest i början av december 1981 kan inte föranleda annan bedömning beträffande det belopp som överfördes i samband med avräkningen den 30 november 1981.

Att A låtit medlen stå inne på likvidlånekontot har, såvitt framgår av utredningen i ärendet, inte gett honom någon fördel i förhållande till sådana medlemmar som lyft sina medel efter varje avräkning och kan därför inte anses ha ett sådant samband med hans skogsbruk att en förlust av medlen bör anses utgöra driftförlust.

Vad däremot angår sådana ersättningar för fullgjorda leveranser, som inte hunnit avräknas och tagits med på avräkningsbesked senast den 30 november 1981 får dessa belopp anses utgöra varufordringar för A. Dessa bör med hänsyn till vad som upplysts om storleken av Vänerskogs tillgångar och skulder vid tidpunkten för konkursbeslutet få helt skrivas av som osäkra fordringar och A kan få avdrag härför vid 1982 års taxering.

Nämnden besvarar frågorna 3 och 5 i enlighet härmed.

Ledamoten Gustafson var skiljaktig beträffande fråga 3 och anförde:

> Frågan om driftförlust och kapitalförlust behandlas i punkt 10 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen. Dessa regler gäller såväl jordbruk som rörelse. I praxis har tillämpningen av lagrummet inneburit bl a att förlust på lånefordran ansetts som avdragsgill driftförlust om lånet betingats av den skattskyldiges näringsverksamhet. Denna praxis har numera lagfästs i punkt 5 c av anvisningarna till 20 § kommunalskattelagen, vilket lagrum tillämpas första gången vid 1984 års taxering.
>
> Av handlingarna i ärendet framgår att Vänerskogs erbjudande till medlemmarna att låta försäljningslikvider innestå på likvidlånekonto syftat till att göra det möjligt för Vänerskog att överlagra lövmassaved. En sådan överlagring har varit en förutsättning för Vänerskog att motta leveranser från medlemmarna av lövmassaved i ett läge där efterfrågan på sådana produkter varit liten.
>
> Medlem som accepterat erbjudandet måste enligt min mening rimligen antas ha gjort detta av intresse att säkerställa avsätt-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

ningen av lövmassaved. Härför talar också den omständigheten att den ränta som utgått på lånet understigit den marknadsmässiga räntan på jämförbara placeringar. Med hänsyn härtill anser jag att nämnden bort svara ja på sökandens fråga 3. I övrigt delar jag majoritetens bedömning.

3 Regeringsrätten

I besvär hos regeringsrätten yrkade A att regeringsrätten skulle förklara att avdragsrätt skulle föreligga även för de förluster som gjorts på medlemslån och likvidlån.

I en dom den 8 juni 1983 ändrade regeringsrätten (Cars, Hultqvist, Wahlgren) inte förhandsbeskedet såvitt det överklagats.

Regeringsrådet Dahlman var skiljaktig och anförde:

> Vänerskog ekonomiska förening är ett producentkooperativt företag vars syfte är att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att höja lönsamheten i medlemmarnas skogsbruk. A:s medlemskap i Vänerskog har, som riksskatteverket funnit, varit betingat av att han velat trygga sin avsättning av skogsprodukter. Medlemskapet har därför haft ett nära samband med det av A bedrivna skogsbruket.
>
> I målet har upplysts att efterfrågan på lövmassaved inom Vänerskogs verksamhetsområde åtminstone sedan 1977 understigit utbudet. För att kunna fortsätta att inköpa sådan ved från sina medlemmar har Vänerskog tvingats till överlagring. Vidare har upplysts att Vänerskog under denna tid vidtagit en rad åtgärder för att förbättra sitt likviditetsläge. Som ett led häri ingick likvidfördröjning till leverantörerna. Vänerskogs åtgärd att från och med 1977 överföra de delar av virkeslikviderna, som inte skulle avsättas till insatser eller medlemslån, till ett s k virkeslånekonto måste ses mot denna bakgrund. Av handlingarna framgår även att Vänerskogs medlemmar av föreningen uppmanats att i den utsträckning det var möjligt för dem låta ersättningarna för virkesleveranserna stå kvar hos föreningen.
>
> Med hänsyn till det anförda får det antas att A:s underlåtenhet att så snart detta kunnat ske lyfta vissa delar av de virkeslikvider, som av Vänerskog överförts till medlemslån och likvidlån, har varit betingad i första hand av en önskan att bidraga till företagets fortbestånd och därigenom till en långsiktig avsättningstrygghet för hans virkesråvara.
>
> A:s fordringar på Vänerskog för medlemslån och likvidlån har därför ett så nära samband med det av honom bedrivna skogsbruket att fordringarna får anses ha tillkommit som ett led i denna hans verksamhet. Förlust på fordringarna är då att anse som driftförlust i förvärvskällan jordbruksfastighet och som sådan avdragsgill däri. Med denna bedömning skall den av A ställda frågan 2 besvaras jakande. Nu angivna uppgifter om likvidlånefordringarna skall ingå i svaret på frågan 3.
>
> Av vad som upplysts om storleken av Vänerskogs tillgångar och prioriterade skulder vid tidpunkten för konkursbeslutet får anses framgå att en definitiv förlust har uppkommit beträffande

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

A:s å medlemslånekonto och likvidlånekonto hos Vänerskog innestående medel redan i samband med Vänerskogs försättande i konkurs. A är därför berättigad att få avdrag för förlusterna vid 1982 års taxering. Denna uppgift skall ingå i svaret på frågan 5.

Jag ändrar förhandsbeskedet i enlighet med det anförda.

Regeringsrättens dom den 30 december 1983 med anledning av ett överklagat förhandsbesked

Ett aktiebolags kostnader för utredning avseende bl a hur nytt kapital skulle kunna tillföras bolaget har ansetts avdragsgilla i bolagets rörelse

1 Ansökningen

I ansökningen anförde AB X bl a följande.

Bolagets verksamhet som avser partihandel och industri är till sin natur en kapitalkrävande verksamhet. Detta medför ett ständigt behov av tillgång till riskvilligt kapital för att få en hög självfinansieringsgrad i olika investeringsprojekt. För att kunna bedöma hur nytt riskvilligt kapital skall kunna tillföras bolaget och därmed möjliggöra vissa ifrågasatta investeringar avser bolaget att låta AB Y på konsultbasis utreda allmänhetens attityder till aktieägande och aktieutdelning m m i vårt bolag. För detta uppdrag beräknas AB Y komma att debitera bolaget ca 100 000 kr.

Under de senaste åren har svenskt näringsliv haft lönsamhetsproblem. Detta har medfört att bolagen haft svårigheter med att tillföra nytt riskvilligt kapital på traditionellt sätt. Olika faktorer har givetvis bidragit till att påverka utvecklingen i denna riktning. Några av dessa faktorer är skattepolitiken, kostnadsutvecklingen och den politiska debatten rörande kapitalägarnas rätt till avkastning. För att företagsledningen ska kunna driva bolaget på ett optimalt lönsamt sätt, är det därför nödvändigt att man kan låta undersöka marknadsattityder rörande ovanstående problemställningar.

Genom olika reformer har aktieägandet kommit att spridas på en bred allmänhet. Företagen har fått känna på en ökad känslighet för nytillskott av riskvilligt kapital. För den långsiktiga planeringen av bolagets kapitalbehov för den framtida verksamheten är det nödvändigt att känna till hur allmänhetens inställning är till nytillskott, utdelningar och fonder. Sådana undersökningar kan inte vidtagas inom ramen för vår egen kapacitet. Det är därför nödvändigt att vända sig till kvalificerade organ, som till rimlig kostnad kan ta fram undersökningsmaterialet på ett vetenskapligt sätt.

Som bekant förekommer årligen debatter rörande företagens vinster och storleken på de utdelningar som företagen skall utge till sina aktieägare. Med hänsyn till det allmänna höga räntenläget, har givetvis krav ställts från kapitalägarna att erhålla en

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28

högre avkastning på sitt insatta kapital. Detta krav står emellertid i motsatsförhållande till företagets kostnad för ifrågavarande utdelning samt allmänhetens attityd rörande kapitalägarens rätt till avkastning på insatt kapital. Det är därför viktigt att utreda hur alternativa finansieringsformer uppfattas på marknaden. Tillskott till företag av riskvilligt kapital kan ske i olika former. Några av de vanligaste formerna är nyemission, konverteringslån och obligationslån. De två förstnämnda formerna vänder sig i huvudsak till aktieägarna. Vilket alternativ som väljes, baseras huvudsakligen på den attityd allmänheten intar vid ifrågavarande tillfälle.

De olika finansieringsformerna och möjligheterna att erhålla nytt riskvilligt kapital har också starkt påverkats av politiska utspel om fonder m m. Sådana påbud kan göra nuvarande aktieägare mera försiktiga att tillskjuta ytterligare kapital. Även här kan en utredning beräknas ge vissa svar som kan vara av stort värde för oss.

Undersökningen skall även ge svar på en del frågor rörande företagets förvaltning och verksamhet som är av väsentlig betydelse för företagsledningens kontakter med de anställda.

Den kostnad som företaget kommer att ha för denna utredning anser vi vara en normal rörelsekostnad, nödvändig för driften och förvaltningen av företaget. Mot bakgrund härav hemställer bolaget att riksskatteverket genom förhandsbesked uttalar att ifrågavarande kostnad skall anses utgöra en för driften och förvaltningen nödvändig kostnad, för vilken bolaget erhåller avdrag vid inkomsttaxeringen.

2 RSVs nämnd för rättsärenden

Den 28 januari 1983 meddelade RSVs nämnd för rättsärenden (Hermanson, Blomqvist, Brissman, Enslöw, Gustafson, Nilsson, Heimer, Jonsson) följande förhandsbesked.

Nämnden finner att den planerade undersökningen har ett sådant samband med AB X:s rörelse att kostnaden härför utgör en driftkostnad för bolaget. Nämnden förklarar därför att AB X är berättigat till avdrag för denna kostnad.

3 Regeringsrätten

I besvär hos regeringsrätten yrkade taxeringsintendenten att förhandsbeskedet skulle ändras så att bolaget förklarades inte vara berättigat till avdrag för ifrågavarande kostnad. Han hemställde alternativt att förhandsbeskedet skulle undanröjas enär "det är omöjligt att bilda sig en konkret uppfattning om det tilltänkta uppdragets innehåll" och omständigheter som bör utesluta avdragsrätt kan komma att föreligga i större eller mindre grad.

I en dom den 30 december 1983 ändrade regeringsrätten (Reuterswärd, Hilding, Hultqvist, Palm) inte riksskatteverkets förhandsbesked.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:28